

INOVAȚIE ÎN EDUCAȚIE – ALTERNATIVELE EDUCAȚIONALE WALDORF ȘI MONTESSORI

EDUCAȚIA WALDORF

Prima școală Waldorf a fost înființată în anul 1919 în Stuttgart, Germania, și a fost condusă de un grup de profesori pregătiți de Rudolf Steiner, finanțată de către Emil Molt, directorul fabricii de tutun Waldorf din Stuttgart, pentru copiii persoanelor angajate la fabrica sa. Prima școală Waldorf a avut 8 clase, 256 copii și 12 dascăli. Peste 3 ani la Hamburg a apărut a doua școală Waldorf, iar cea de-a treia școală a apărut în Essen (1923), tot în Germania. După 4 ani de la apariția primei școli Waldorf, această pedagogie ajunge în Olanda, Marea Britanie, Elveția, Norvegia, Portugalia, Ungaria.

Principiul de bază al acestei alternative pedagogice este “Omul trebuie educat ca un întreg”, și, de aceea, educația Waldorf susține existența a trei forțe interioare: gândire, afectivitate și voință, forțe ce este necesar să fie susținute și dezvoltate.

În România, alternativele educaționale constituie o abordare care preocupă tot mai mult atât părinții, cât și profesorii.

Caracteristicile educației Waldorf sunt orientate pe domeniile:

- importanța ritmului;
- învățarea în epoci;
- școală fără manuale;
- caietele și instrumentele de scris;
- ponderea deosebită a cursurilor artistice și practice;
- școală fără note;
- conducerea clasei de către învățător, dincolo de cls. a IV-a;
- conducere colegială;
- materii și activități specifice.

Waldorf consideră educația ca un mediu de posibilități create pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor, pentru ca mai târziu, ajungând maturi, să reușească să acționeze voluntar, cu responsabilitate și atenție față de ei și comunitate, dar în special să reușească să ia decizii asupra vieții lor.

Educația Waldorf are în vedere dezvoltarea personalității copilului în ansamblul ei și să își centreze gama de predare după caracteristicile diverselor etape de vârstă ale copiilor și de necesitățile acestor etape. Ea nu este centrată spre oferirea unei oarecare pregătiri profesionale

limitate ori a unei specializări. Procesul de învățare este, per ansamblu, triplu, necesitând gândirea, simțirea și voința.

În școala Waldorf, încă din start, copilul scrie pe caiete fără liniatură, susținând că liniatura este utilizată chiar cu scopul de a îngusta și limita la reguli clar precizate scrisul copilului.

Pedagogia Waldorf nu susține un scris dezordonat, ci, din contră, ordinea, latura estetică, per ansamblu, sunt puternic cultivate în școală. În lipsa liniilor, elevul va fi necesar să facă un efort mai accentuat ca să-și ordoneze scrisul. Și legat de instrumentele de scris, în pedagogia Waldorf elevii utilizează mai mult suprafețe, mai ales în primele clase. În clasa I, elevii scriu cu blocuri cerate, în clasa a II-a grosimea liniei se subțiază, utilizându-se creioane cerate, din clasa a II-a elevii vor scrie cu creioane colorate groase, în clasa a III-a copiii exersează scrisul cu pana și apoi încep să scrie cu stiloul. Caietele vor fi organizate astfel încât, partea estetică, de scriere, de ilustrare și de ornamentare să fie tot timpul în atenție, într-un fel artistic, calitativ. Scrierile în caiete constituie modalitatea personală de "manual" pe care o fac elevii înșiși. Procentul crescut al cursurilor artistice și al celor practice se evidențiază de la prima privire asupra orarului obișnuit din școala Waldorf, deoarece aceasta are în vedere să facă o educație echilibrată, dând pe de o parte fiecărui copil ceea ce i se potrivește, dar intervenind și cu preocupări în acele sfere spre care acesta nu prezintă înclinații, însă de care sunt nevoie unei educații întregi. În general, educația intelectului prin științe dezvoltă distanța, individualismul, antipatia și concurența, iar, din contră, educarea sufletescului prin arte și meșteșuguri dezvoltă simpatia, apropierea, munca în grup și conlucrarea. Amândouă fețe ale educației sunt tot atât de importante pentru o persoană echilibrată, dornică să-și conducă singur viața, fără a se lăsa influențat din afară.

Educația Waldorf este o școală fără note. Astfel, cursurile sunt mult mai libere, copiii fiind foarte deschiși, luând parte la oră, fără teama de note mici. Cei mai mulți elevi întrebă când nu au înțeles și participă, cu curaj, la tablă. La finele anului școlar, copilul primește un certificat în care fiecare cadru didactic prezintă activitatea sa din toate perspectivele. Din aceste certificate, părinții află foarte multe despre copilul lor. În registrul matricol este trecută activitatea elevului la fiecare disciplină cu un calificativ ori notă, identice cu evaluarea realizată pe parcursul anului.

Copilul care se integrează în educația Waldorf are avantajul că parcurge toate ciclurile de învățare: preprimar, primar, gimnazial, liceal.

EDUCAȚIA MONTESSORI

Maria Montessori era un medic și dascăl italian, născută la Ancona, Italia, pe 31 august 1870. Ea a conceput o metodă nouă de învățare pentru copii, aplicată în școli din toată lumea.

Montessori a crescut într-o familie care iubea cărțile și științele, iar la 13 ani a început să învețe medicina la Universitatea din Roma, Italia. A finalizat cu brio medicina, fiind printre primele femei medic din acele timpuri.

După ce a devenit doctor, Montessori a lucrat cu copiii săraci și nevoiași din orașul Roma, dar și cu copiii cu deficiențe mintale. Ea a fost foarte marcată de ceea ce a observat și a început să studieze felul în care copiii studiau și dezvoltau abilități, capacități. Aceste studii au condus la formarea metodei Montessori, care a devenit renumită și cunoscută în toată lumea.

Educația Montessori are la bază ideea că copiii învață cel mai bine când sunt lăsați să cerceteze și să descopere lumea înconjurătoare singuri. Fiecare copil este diferit și are necesități unice de învățare.

Maria Montessori a înființat în 1907 "Casa dei bambini" pentru copiii de 2-6 ani, ai căror părinți erau în căutare de serviciu. "Casa dei bambini", asemănătoare grădiniței, constituie o comunitate educativă care nu se substituie, ci completează și împlinește educația copilului în familie. Maria Montessori a prezentat în studiile sale ideile care au pus bazele educației Montessori.

Într-o clasă Montessori, copiii sunt pur și simplu absorbiți și foarte interesați de activitatea proprie. Aproape toate lecțiile sunt individuale, astfel fiecare copil prezintă, în general, un plan diferit de activități pe care cadrul didactic îl concepe și îl aplică după interesul și nivelul la care se găsește copilul. Toate materialele din clasă sunt accesibile și la dispoziția copiilor, puse pe rafturi joase.

Copilul este liber să aleagă dintre materialele care i s-au prezentat anterior și după ce finalizează munca cu ele știe că trebuie să le pună pe raft, în același loc și în aceleași condiții, gata pentru următorul copil care vrea să facă aceeași activitate. În clasele Montessori, copilul se mișcă liber dintr-o parte a sălii în alta, ținând cont de propria sa dorință interioară. Apoi, exercițiul alegerii se transformă în obișnuință, și anume se formează capacitatea copilului de a lua hotărâri referitoare la propria persoană. Mișcarea copiilor obișnuiți să ia hotărâri pentru ei înșiși se transformă o mișcare inteligentă, cu țel și determinată de voință, această mișcare mergând totodată cu cunoașterea și învățarea.

Copilul este obișnuit să ia hotărâri individual, să fie independent, este învățat să fie ordonat, să aibă răbdare și atitudine de fair-play.

Bibliografie:

Șt. Popovici, *Pedagogia alternativă*, Editura Polirom, 2001

Horațiu Catalano (coordonator), *Dezvoltări teoretice și instituționale în alternativele educaționale*, Editura Nomina, 2011

Dan Potolea, Ioan Neacșu, Romița B. Iucu, Ion Ovidiu Pânișoară, *Pregătire psihopedagogică*, Editura Collegium Polirom, 2008

prof. Maier Arnold
Colegiul Național „Kölcsey Ferenc” Satu Mare